

GYNNA VILDA POLLINATÖRER

ÅTGÄRDER I
KYRKOGRÅRDSMILJÖER

Sexfläckig bastardsvärmare

Pollinering, en tjänst från naturen

Pollinering bidrar till vår livsmedelsförsörjning och det är extra viktigt att livsmiljöerna för våra vilda pollinatörer bibehålls och sköts om. Här kan alla hjälpa till!

Vilda pollinatörer

Ungefär en tredjedel av den mat vi äter kommer från växter som pollineras av bin inklusive humlor samt till viss del fjärilar och blomflugor. Av dessa bin är en art vårt tama honungsbi medan de resterande cirka 300 vildbina lever fritt i den svenska naturen. Påverkas bina negativt, så minskar även vår livsmedelsproduktion.

Idag minskar mångfalden av vilda pollinatörer i ett rasande tempo över hela världen. Nästan en tredjedel av alla vildbin i Sverige är rödlistade.

Vildbin behöver egentligen endast två saker för sin överlevnad; någonting att äta, och någonstans att bo. Och lite vatten för att inte törsta ihjäl.

Någonting att äta och någonstans att bo

Olika arter av pollinatörer är aktiva under olika delar av växtsäsongen. Därför är det viktigt att det finns tillgång till mat under hela denna period i form av nektar och pollen. Där det finns blommande örter, träd och buskar finns det även föda åt pollinatörerna.

Boplatser för vildbin kan finnas i grävda gångar under jord, i små håligheter i gamla träd eller i död ved, på fuktig mark och i anslutning till småvatten samt i steniga kulturmiljöer. En viktig förutsättning är att dessa är solexponerade och varma.

Vad kan ni göra för att gynna våra vilda pollinatörer på kyrkogårdarna?

Låt gräsmattan bli en blommande äng

Kyrkogårdar har ofta större områden som klipps som gräsmatta. Här kan man släppa upp gräset och låta örterna nå full höjd, blomma och sätta frö. Välj en solbelyst yta som ligger i ett hörn, längs en kant eller som små öar i en större gräsmatta.

Det här kan ni göra:

- Klipp eller slå gräset sällan, då får örterna en chans att blomma.
- Senarelägg slåtttern så att blommorna kan blomma och sätta frö. Lämplig tid är i slutet av juli och början av augusti, men kan variera beroende på hur regnig och varm sommaren varit.
- Låt det klippta eller avslagna gräset ligga kvar och fröa av sig några dagar. Räfsa sedan upp och bär bort gräset så att det inte ligger kvar och gödslar marken.
- Gör en mindre markstörning genom till exempel tallriksharvning på någon mindre yta för att örternas frö ska kunna gro.
- Anlägg en äng genom att schakta bort vegetationen på en solig plats och så ut svenska ängsfröer.
- Använd ingen gödning, örterna gynnas när markerna blir magrare.

Puktörneblåvinge

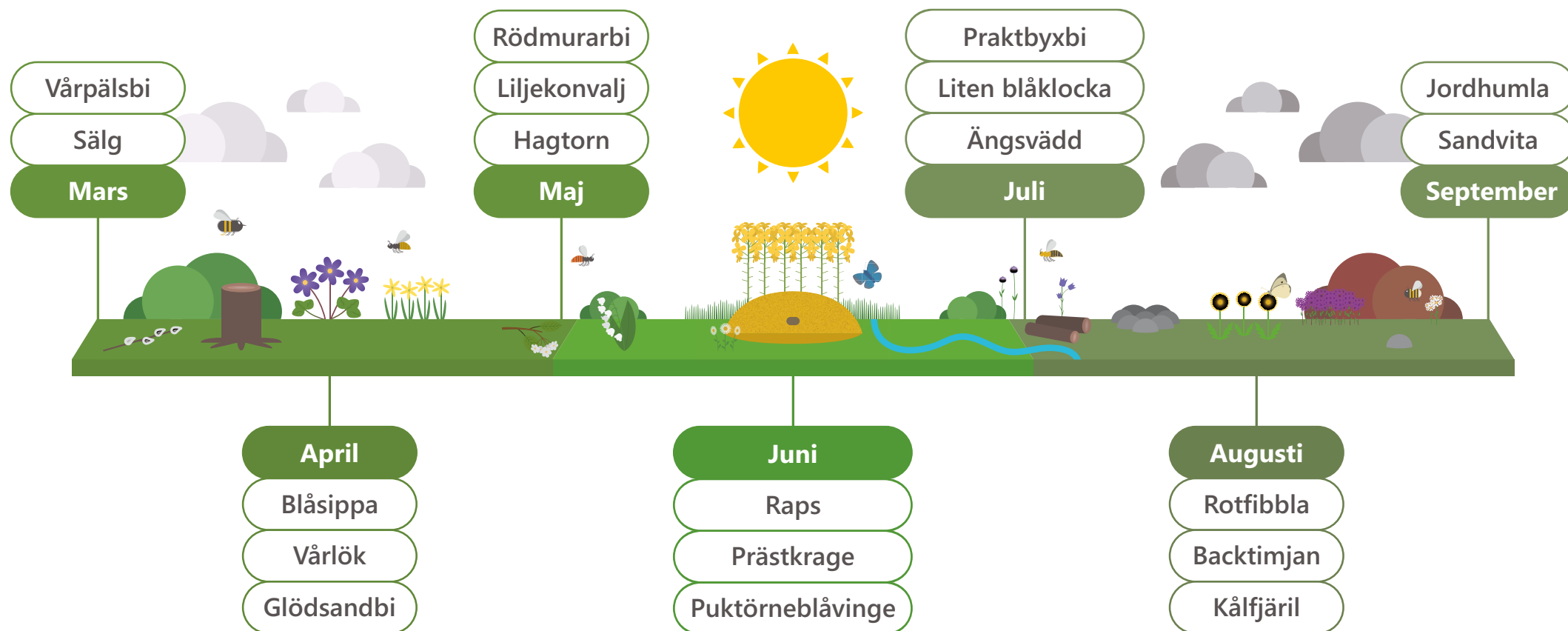

Praktbyxbi

- Använd inga kemiska bekämpningsmedel för då dör pollinatörerna.

Genom senarelagd slåtter får man in mer naturligt blommande örter och gynnar pollinatörerna på kyrkogårdarna, samtidigt som kostnaderna för klippning minskar. Höet kan med fördel ges till en granne med hästar eller kaniner i närheten.

Blomning över hela växtsäsongen gynnar våra vilda pollinatörer!

Tidsaxeln visar när på året olika örter och buskar blommar samt exempel på vanliga vilda pollinatörer.

Gökbi

Rätt blommor i rabatter och krukor

Välj blommor med mycket nektar och pollen för att locka pollinatörer. Välj också blommor med olika form. Djuppipiga blommor besöks av långtungade insekter och grunda, vida blommor av korttungade. Välj olika växtarter för blomning hela säsongen.

Plantera pollen- och nektarrika blommor som trädgårdsnäva, stockros, stäppsalia, höstaster, kärleksört, timjan, klint-, vädd- och ärtväxter.

Träd med håligheter

Skapa boplatser för vilda pollinatörer

Många vildbin bor i gångar under jord och behöver mindre vegetationsfria ytor för att gräva sina bohålor. Kan du skapa mindre ytor med blottad jord för bobygge så har vildbina även någonstans att bo. Det kan vara ett avlägset, solbelyst hörn på kyrkogården eller en mindre remsa med bar jord längs en gång eller stig.

Många kyrkogårdar omges av gamla grova träd med håligheter och grov bark. I solexponerad bark eller i gångar i veden finns det andra vildbin som bygger sina bon. Även i steniga kulturmiljöer hittar insekterna skrymslen att lägga sina bon i, t ex en stenmur. Konkreta tips på enkla åtgärder är att:

- sätta ut insektshotell
- lämna ostädade hörn med rishögar och död ved
- skapa en sandblotta
- placera ut grunda fågelbad

Vallhumla

Vill du visa
andra vilka
pollinatörsfrämjande
åtgärder som har gjorts
hos er?
Rapportera din äng på
www.raddabina.nu

Mörk jordhumla besöker en vitklöver

Gröna tak och väggar

Att nyttja tak och väggar för grönska är bra för pollinerande insekter, vattenhållning, isolering och som gröna lungor. Gör tak med örter och gräs.

Blommande arter som kan planteras på tak och väggar är fetknopp, prästkrage, gråfibbla, nejlikor och lökväxter.

Kontakt och bidrag för insatser

Vill du veta mer om vilda pollinatörer, besök Länsstyrelsen Skånes eller Naturvårdsverkets webbplats www.lansstyrelsen.se/skane/vildapollinatorer www.naturvardsverket.se/amnen/pollinering Här kan du även läsa mer om vilka möjliga bidrag som finns för att finansiera åtgärder för våra vilda pollinatörer.

Pollineringsuppdraget

Sverige satsar stort för att gynna vilda pollinatörer under 2020–2022. Regeringen har gett pollineringsuppdrag till bland annat länsstyrelserna för att stärka förutsättningarna för våra vilda pollinatörer. Naturvårdsverket ska samordna och vägleda de myndigheter som har verksamheter som direkt eller indirekt påverkar förutsättningarna för vilda pollinatörer.

Illustrationer: Christoffer Nielsen, Länsstyrelsen Skåne

Foto: Länsstyrelsen Skåne och MostPhotos

Text och produktion: Länsstyrelsen Skåne 2020

Länsstyrelsen
Skåne